

Izšaja vsak četrtek in velja za poštnino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 32 Din, pol leta 18 Din, četrt leta 8 Din. Izven Jugoslavije 04 Din. Naročnina se pošlje na upravništvo »Slov. Gospodarja« v Mariboru, Koroska cesta št. 5. — List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Tel. interurban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru, Koroska cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvo sprejema karokomino, inserate in reklamacije. Čene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Čekovni račun poštne urada Ljubljana 10.603. Telefon interurban 113.

39. številka.

Maribor, dne 29. septembra 1927.

61. letnik.

Po volitvah delo.

Poslanci, ki jih je pri volitvah izbralo ljudstvo, imajo dolžnost dela za ljudstvo in vse njegove stanovne. Glavno delo poslancev je zakonodajstvo. Parlament mora izdelati in izdati dobre zakone, ki so državi in narodu v korist. Pripada pa mu tudi naloga in pravica sodelovanja in nadzovanja pri državni upravi.

Da se vse to more vršiti v dobro državljanov, je predpogoj dobra in sposobna vlada, ki stoji na čelu državne uprave in koji pripada vodstvo parlamenta. Brez dobre vlade tudi najboljši parlament ne more storiti ničesar. Nasprotno dobra vlada more dvigniti parlament, ki ga strankarsko nasprotstvo in nesloga tiščita k tlom.

Nova vlada sestavljena.

Strankam, ki jim je delo za dobrobit ljudstva pri srcu, se je posrečilo sestaviti vlado. Pretekli teden se je to zgodilo. V vladi so zastopane te-le štiri stranke: radikalna, Davidovičeva demokratska stranka, Slov. ljudska stranka in bosansko-hercegovaška muslimanska stranka. Tri stranke so bile zvezane med seboj že pred volitvami ter so tvorile vlado, Slovenska ljudska stranka pa je še le po volitvah vstopila v vlado, v kateri je dobila eno ministrsko mesto (ministrstvo socialne politike, ki ga bo vodil poslanec dr. Gosar) in mesto drž. podtajnika v ministrstvu prosvete, za koje je določen poslanec Fr. Smodej. Večina, s katero bo ta vlada razpolagala v parlamentu, znaša preko 200 glasov, dočim šteje opozicija le nekaj nad 90 poslancev.

Samostalno-demokratski zgararji.

Rovarstvo in kovarstvo, hujskarija in zgararija: to je vse politično delo samostojnih demokratov. Druga ga ne znajo ko to. Kar so doslej v Beogradu dosegli za svojo stranko, so samo dosegli s hujskanjem in laganjem zoper Slovensko ljudsko stranko, ki je edina zakonita zastopnica slovenskega ljudstva. Škoda, ki so jo s tem prizadeli slo-

venskemu ljudstvu, je ogromna. To škodo so nameravali povečati s tem, da so hoteli preprečiti vstop naše stranke v sedanjo vlado. Porabili so vsa sredstva laži in natolcevanja proti naši stranki. Toda zaman. Ko so se napeli od samih laži, so se kakor ona žaba v basni razpočili ter obležali na tleh kot politični premaganci.

Radič — zapuščen.

»Kakor kamen na cesti — zapuščen sem jaz«: tako more sedaj Radič zapeti ob zvokih svoje tamburice, na katero kaj rad svira. Kot komandant slovenskih samostojnežev se je menda od svojih slovenskih podanikov naučil to pesem, ki se med slovenskim ljudstvom pogostokrat poje. V resnici je zapuščen kakor kamen na cesti. Noben noče pobrati tega kamna. Nobena stranka se noče združiti z Radičem. Preostaje mu še edino ljubimkanje s samostalno demokratsko stranko. Mi pa pravimo: Bilo srečno! Iz tega ljubimkanja ne bo nikdar nastal demokratični blok (zveza demokratskih strank).

Na resno delo!

Vlado čaka veliko dela. Prejšnje vlade, v katerih so kot kompanjoni bili samostalni demokratje in pa Radičevci, so vsled neprestanih kriz bile nesposobne za koristno delo. Sedanja vlada pa je na znotraj složna in utrjena ter tudi ima krepko voljo za delo. Velike naloge jo čakajo. Treba bo iz uprave pregnati korupejo ter upravo oprostiti onih zastupljenih razmer, ki jih je povzročilo zagrizeno strankarstvo uradnikov. Uradnik mora biti sluga države, pa ne — stranke. V upravi se mora udomačiti poštenje. Enakopravnost vseh državljanov se mora izvesti tudi na davčnem polju. Zato je izenačenje davkov ena poglobitvinih nalog te vlade. Geslo vlade se glasi: Za red, poštenost, enakopravnost in gospodarski napredek!

Za naše fante!

Fantje po naših domovih in vsi, ki vam je skrb za naše fante pri srcu, vzemite v roke »Slovenskega Gospodarja« ter preberite to-le besedo, ki je vam namenjena!

Naši fantje — naša bodočnost!

Skrben oče in gospodar, pa blaga mati ob njegovi strani, s skrbjo, strahom in upom gledata na svoje otroke, posebno tudi na svoje sinove. Sinovi so velik zaklad v družini. Kako oče že komaj čaka, da mu sin odraste, da ga sin nadomestuje pri lažjih delih na polju, v hlevu in drugod. Z leti postaja sin močnejši in vplivnejši, oče, mati in vsa

hiša je ponosna na domačega fanta. Saj bo dedič in gospodar na domu, ali pa bo drugod poiskal svoj dom in svoje delo ter bo v ponos svojemu rojstnemu domu. Fantje so up naših domov.

Ko pridejo leta moči in dozorelosti, pokliče naše fante država. Tudi njen up, njena moč so naši fantje. Fantje zavriškajo in s šopkom okrašeni gredo, da dajo svoje moči na razpolago domovini. In tedaj vzraste v fantih zavest: »Ne živim le za se, moje življenje je dragoceno tudi za druge, je dragoceno za moj dom in za moje domovino!« Ko se vzbudi v fantih to spoznanje, tedaj so naši fantje v celoti — lepa bodočnost naših domov in naše domovine.

Naši bodočnosti — vso našo skrb!

Poznamo očete, s kako modrostjo navajajo svoje sinove, da jih upeljejo v delo, da jim razložijo načine modrega gospodarstva. Vemo, kako mnoge matere gledajo na svoje sinove, da jih očuvajo na pravi poti poštenega življenja. Preveč pa bi zahtevali od starišev, če bi v vsem samo njim prepustili vso skrb. Da jih razbremenimo, imamo zato za fante razne cerkvene in posvetne organizacije. Fantovska Marijina družba v marsikateri fari prav lepo cveti in je ponos ter veselje za župnijo. Prav bi bilo, če bi se v vsaki župniji lepo razvijala ravno fantovska Marijina družba, ker ta najbolj globoko vseka temelje krščanskega življenja.

Naša društva za naše fante.

Dandanes še prav posebno velja pregovor: čimveč človek zna, temveč tudi velja. Zato pa imamo tudi posebne prosvetne organizacije za fante. Na prvem mestu moramo omeniti našega Orla. Mnogo je že Orel dosegel za izobrazbo naših fantov in upamo, da bo še več dosegel. Ali eno pa je resnica, da velika večina naših fantov stoji izven orlovske organizacije in to posebno še po naših krajih. Zgodilo pa se je tudi to, da so se fante ravno s tem, ko mnogi mislijo, fant mora biti le v Orlu, obrnili od naših prosvetnih društev, ki brez mladine le bolj životarijo. Danes pa hočemo povdariti to, da naj bodo vrata v naša prosvetna društva ravno fantom na široko odprta!

Poživite Mladiške zveze!

Mnogi so zoper Mladiške zveze, ker mislijo, da bi ta organizacija znala ovirati razvoj Orla. V resnici pa ga bo le podpirala ter mu utirala pot tja, kamor sam še ni pridr. Mladiška zveza ni nič drugega kot odsek domačega prosvetnega društva. V tem odseku so vsi fantje, ki so člani tega društva. Da pa more društvo ravno fantom nuditi poseben pouk in izobrazbo in sicer njim primerno, zato jih zbere pod posebnim vodstvom v odsek, ki ga imenuje Mladiška zveza. Mladiške zveze imajo vsaj enkrat na mesec skupni sestanek, kjer nastopajo fantje. Mladiške zveze skrbijo za stanovsko-gospodarski pouk naših fantov, zato prirejajo poučna gospodarska predavanja, izlete in tečaje. Poseben pouk nudijo fantom-rekrutom. Enako pa jih Mladiška zveza vpljava v naše gospodarske in politične organizacije, ki do zdaj niso skoro nič skrbele za svoj naraščaj in si niso v dovoljni meri pripravljale mož, ki bi bili modri dediči naših organizacij.

Za naše fante!

Vsi, ki imamo pred očmi naše veliko delo in vidimo doraščajočo mladino, ki naj pristopi k našemu delu, ki ga naj nekoč tudi prevzame, da ga vodi, storimo to, da bodo naša društva in v njih Mladiške zveze zbrale v našem krogu naše fante! Čim več bo fantov, ki bodo črpali pravo izobrazbo in značajnost iz čistih studencev katoliške prosvete, tem bolj sigurna je bodočnost naših domov, občin in držav. Vzemimo za veseljem nase skrb za naše fante! Vi fantje pa, pridite v naša društva, stopite v Mladiške zveze, da boste res fantje, naš ponos in naša bodočnost!

Dr. Guthi Loma:

GRBAVEC.

Detektivski roman. — Iz madžarščine prevedel F. Kolenc.

(Konec.)

— Pusti ga, sinko! — Posadi ga na voz in pelji ga pred kapetana. Jaz imam drugod posel. Gospoda kapetana prosim, da ga ne zaslišuje, dokler ne bom z njim govoril.

— Razumem . . .
Orjak je bil na tem, da pograbi doktorja in ga tako nesel na voz.

— Ne trudite se, prijatelj! Sam grem . . . Gospoda kapetana pa lahko zagotovite, da bo imel lahek posel. Vse pri znam . . . Tajil bi tako zastoj . . . Vsega tega je ta grda ženska kriva . . . Zakaj sem jo poslušal . . .

Orjak je dal močen sunek zločincu.
— Z obratom na levo sto — pajl — eden — dva — eden — dva . . .

Malo da ni skočil iz kože od veselja . . . Kako tudi ne . . . Saj je rešil mojstrovo življenje! . . .

X.

Strup.

Krog enajstih je bilo, ko je stari izsledovalec utrujen zapustil doktorjevo stanovanje. Na obrazu in rokah so se poznali znaki strašne borbe; v vsakem udu je čutil bolešč. Mučil ga je tudi silen glavobol, toda vseeno mu ni bilo žal za drzno potezo, s katero je močnega nasprotnika vrgel iz pozicije in ga prisilil, da z igro preneha.

Sedaj je vse pojasnil . . . Kdo drugi bi na njegovem mestu krenil v izsledovanju na drugo pot, potem ko je bil grbavec izpuščen, Tuzar pa se je krčevito oklepal svojega mnenja. Neomajno je ostal pri tem, da zločina ni mogel izvršiti drugi, kot Elija Berger. Napovedal je tudi, da je skrivnostno grbavčevu pismo v zvezi z umorom in ravno potom njega lahko izsledil podpihivalca. Na uspeh je bil ponosen in se je že naprej veselil srečanja s kraljevim pravnikom.

Kako ga je obdelal! — Kako je kričal nad njim! — Ko da že vidi pred seboj tega nevernega Tomaža, kako sramežljivo prosil odpuščanja za surovost . . .

Od zdravnika se je peljal v Mali Pešt. Gida Berenyi je bil še v postelji. S težavo se je dvignil in prijazno dal detektivu roko.

— No? Ali že veste kaj novega?
— Vem; zaenkrat pa še ne smem govoriti . . . Kako se počutite?

— Nekoliko bolje. Slabo izgledam, kaj ne?

— Ne bi rekel.

— Aspirin me je zelo oslabil . . . Koliko je ura?

— Dvanajst.

— Čudno! — Navadno je bil že ob desetih tu.

— Kdo?

— Hišni zdravnik: dr. Deziderij Popp.

— Ne pričakujte ga, g. Berenyi . . . Vašega bivšega zdravnika je policija aretirala.

— Aretiran je! — Oh, moj Bog! Moj Bog! Vedel sem, da pride do tega.

— Kako ste to vedeli?

— Ni se zmenil za ministrsko naredbo in se je strastno pečal s hipnozo. Bil je ves srečen, kadar je našel bolnika, ki ga je mogel uporabiti za medij. Kolikokrat sem ga svaril, da ne bo dobrega konca, toda ni me hotel poslušati. A sedaj ima! — Katastrofa je tu! — Prosim: ženi ne povejte, da je aretiran. To bi ubožico zelo vznemirilo . . .

— Ali je milostljiva doma?

— Seveda! V kuhinji je.

Milostljiva ravno v tem trenutku vstopi. V rokah drži kozarec, do polovice je napolnjen z vodo. Ko zagleda detektiva, osupne. Njegov pozdrav hladno sprejme in položi kozarec na nočno omarico.

— No? Zakaj ga ne daš bližje? — jo vpraša bolnik, potem se obrne proti Tuzarju in nadaljuje:

— Prvi slučaj, da dobim aspirin v vodi! — Do sedaj sem ga v hostiji dobival.

Berenyi seže po kozarcu — Tuzar se ozre na ženo in vidi, da smrtnobleda in tresoč se stoji pred posteljo. Rada bi iztrgala iz močevih rok kozarec in ko ga Bernyi dvigne k ustom, nehote seže po njem. Tuzar jo je prehitel:

— Gospod, ne dotaknite se ga! V tem kozarcu ni aspirina, marveč — hitromoreč strup!

— Kaj slišim?

— No, dosedaj sem molčal, da vas ne vznemirim. Dolgo sem razmišljal, kako bi vam sporočil, zakaj da sem prišel . . . Sedaj moram vse izpovedati . . . Ali veste, gospod, zakaj so dr. Deziderija Poppa aretirali?

Smrtna tišina. — Detektiv čaka z odgovorom. — Berenyjevo ženo je morala novica o zdravnikovi aretaciji zelo presenetiti, ker je zakričala:

— No? No? — Zakaj ne odgovorite?

Tuzar ne odtegne pogleda od žene, ki se vsa trese. — Mirno, z odmerjenim glasom poda odgovor, s katerim do smrti rani kačo:

— Deziderij Popp je z vednostjo vaše žene umoril Nikolaja Berenyi! . . .

— Ali je to bilo mogoče?

Bolnik se ozre na ženo, katera hoče nekaj povedati, a le nerazumljive besede momlja.

— Sedaj pa bi bili vi na vrsti, ako bi jaz ne prišel pravočasno. Dogovorila sta se, da tudi vas pošljeta iz tega sveta in se potem poročita . . .

— Ni res! Ni res! Ni res! — je kričala žena.

— Res je! Vsakdo ve o vajini notranji zvezi, je ta ubogi bolnik ne . . . Gospa, ne tajite! — Vaš ljubimec je na policiji vse priznal . . .

Stiskana žena se je začela smejati. — Zaupala je v zdravnika in ni hotela verjeti, kar je Tuzar povedal. — Detektiv je nastavljal past, a ona se ne da ujeti . . .

— Ljubi Gida, ne veruj mu! Ta človek je zmešan. — Ima fiksno idejo, da sva midva umorila tvojega brata!

Gida Berenyi neumno, vprašujoč gleda Tuzarja, ki pa mirno nadaljuje:

— Nista ga vidva umorila. Vidva sta le idejna povzročitelja zločina, izvršil pa ga je Elija Berger pod vplivom psihotične sugestije . . . Dr. Deziderij Popp ga je hipnotiziral . . . Sploh pa, ali morete tajiti, da ste v ta kozarec vtili namesto aspirina — dvajset gramov arsenika? . . .

— No? No? Odgovori, žena! — Sem s kozarcem! — Izprazni ga z enim požirkom, ako si v resnici aspirin dala v njega! . . . Tu imaš . . . Pij . . .

Da bomo nasprotnike poznali.

Baron — zastopnik kmetijcev.

Na Slovenskem je prodril pri zadnjih volitvah le eden zastopnik kmetijcev in sicer Janez Pucelj. V zadnji številki pa poroča njihov list, da imajo — dva zastopnika. Kdo je drugi? To je baron Schwegl, veleposestnik in lastnik vile na Bledu, kamor se Radič hodi solnčiti. Barona niso upali kandidirati na Slovenskem, pač pa ga je Radič postavil na Hrvaškem. In hrvaški kmetje so si res izbrali gospoda barona za svojega poslanca. Povdariti moramo, da je torej g. baron dr. Schwegl zastopnik Hrvatov, ker slovenski kmetje niso tako politično nezreli, da bi si sami zopet postavljali barone, ki naj zastopajo kmetске koristi. Njihov list seveda čisto molči, da je g. dr. Schwegl — baron. Mesar in baron sta torej zastopnika slovenskih kmetijcev. Čast slovenskim kmetom na Štajerskem, ki so to stranko poslali v — pokoj, ker tu ni izvoljen noben kmetijec-radičev.

»Praznoverni kmetje.«

Ta pozdrav pošilja našim kmetom radičevsko-kmetijski list. Pravi, da se kmetje bojijo, da bi jih klerikalci zamaševali, ako ne bi volili dr. Korošca. Mi pa vemo, da so naši kmetje ne iz strahu, ampak ravno zavoljo svoje politične zrelosti in modrega prevdarka volili SLS. To zmerjanje »Kmetijskega lista« je znamenje onemogle jeze, ki bo pa le njemu škodovala.

»Slovenski Gospodar« je silno razširjen

— tarna zdaj g. Prepeluh, ko ima čas, ker ni izvoljen. On priznava, da je moč politične stranke ravno v časopisju, ker to čuti zdaj tudi na svojih ramah. Zato pa hoče, da bi opustili kmetje »Slovenskega Gospodarja«, ker bi take najlažje dobil v svoje zanke. Nasprotniki delajo z vso silo za svoj list in proti našemu listu. Mi pa delajmo vsepovsod za »Slovenskega Gospodarja«, da bo z novim letom znova v večjem številu prihajal v naše domove!

»Katoličani v treh razredih.«

Prepeluh bo menda res še postal mežnar, ko se peča le s cerkvenimi zadevami. Sedaj je odkazal katoličanom sedeže v katoliški Cerkvi in jih je razdelil na tri razrede. Ker pa še ni veče svoje nove službe, v katero bo stopil, zdaj ko ni poslanec, je razrede malo zamešal. Res so pri nas katoličani v treh razredih. V prvem razredu so oni, ki izpolnjujejo vse svoje krščanske dolžnosti, tudi tisto dolžnost, da se javno potegnejo za pravice svoje vere. Pucelj in njegovi, ki so odpravili krščanski nauk iz kmetijske šole v Mariboru, katerega je pozneje naš minister Kulovec zopet vpeljal, niso v prvem razredu. — V drugem razredu so tisti katoličani, ki se pri volitvah kažejo katoličane, ki pa sicer ne vidijo vse leto cerkve od znotraj, ki jim je molitev v družini deveta briga, ki jim je najtežje breme vzdrževanje cerkve itd. Ti katoličani so po veliki večini člani nam nasprotnih strank. Mlačni so postali vsled tega, ker so pod vplivom brezverskega časopisja, ki ga imajo za svoj edini medeljski evangelij. Teh je toliko, kolikor je kmetijskih glasov za te nam nasprotno stranke. — V tretjem razredu, to so že bolj živinski vagoni, so pa oni katoličani, ki so v krstni knjigi sicer kot katoliki zapisani, ki pa v življenju uporabljajo vse svoje moči in vse premoženje za boj zoper katoliško Cerkev. To so janičarji, hujski kot vsi drugoverci. To so oni, ki vodijo politiko zoper katoliške Slovence. To so oni, ki očitajo naši stranki, da je rimska, ker brani pravice katoliške Cerkev. To so oni, ki hočejo verski boj v naši državi, boj, v katerem mora pasti katoliška Cerkev. To so oni, ki napadajo katoliško Cerkev, duhovnike, verske obrede in navade z besedo in tiskom ter jih smešijo. Res v tretjem razredu se vozi precej katoličanov v Sloveniji, pa nekaj vagonov je slovenski narod že prebrnil, da niso do-

speli do Beograda, ostale pa še bo o prvi priliki, posebno če bodo katoličani po deželi, ki so bili do zdaj v drugem razredu, prestopili k nam v prvega!

Nasprotniki se združujejo, mi bi se pa ne smeli!

Vse sili skup, Pribičević-Radič in ne vemo še kako iči se hočejo zvezati, da bi dobili vladu v svoje roke. A vse jim ni nič pomagalo in njihove zveze so se razletele. Ko pa smo mi stopili skup, da bomo vladali z radikali, pa smo naenkrat napravili zločin. Naši ljudje pa vedo, da je naša politika dobra, ker demokrati vpijejo!

Demokrati z dolgim nosom.

Po svojih listih so demokrati raztrobili, da bodo oni v zvezi z Radičem in morda z Davidovičem prevzeli vladu. Pa se ni nič tega zgodilo! Z dolgim nosom hodi zdaj g. Gregor Žerjav po Beogradu, Kramar pa za njim!

Demokrati zoper Slovence.

Demokrati so v Beogradu strastno agitirali zoper to, da bi SLS stopila v vladu. Izmislili so si najgršo laž, češ, da je papež zapovedal dr. Korošču, da mora v vladu. Nekateri srbski krogi so res mislili, da je tako in zopet je padlo na Slovence-katolike nezaupanje. Toda ministrski predsednik Vukičević se ni dal kljub tem lažem premotiti ter je izvršil prvi del dogovora z dr. Koroščem. Demokrate si pa naj Slovenci zopet zapomnijo, kako so nastopili zoper Slovence, posebno kadar bodo zopet prišli med nas s »slovenskim« naslovom.

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

SLS je stopila v vladu. Če tudi nasprotniki SLS povdarjajo, da nič ne pomeni SLS v Beogradu in da je bila le volilna laž, da bo šla v vladu, je pa zdaj vendarle res, da je SLS stopila v vladu. Dobila je eno najvažnejših ministrskih sedežev — socialno ministristvo, ki ga je prevzel poslanec dr. Gosar. Za sedaj je ta ureditev do začetka skupščinskih sej, nato pa dobi SLS še eno ministristvo, oziroma mesto ministrskega namestnika v prosveti ali v kmetijstvu.

Naš minister za pomoč ponesrečenim. Letos je bilo leto ujim in posebno kmetijski sloj je težko prizadet. Naš minister r. Gosar je takoj pri prvi seji prodril z načrtom, da se prizadetim proži pomoč. Ministrski svet je ministra g. dr. Gosarja pooblastil, da on to zadevo uredi.

Demokratski blok je razpočil, predno se je še sklenil. Pribičević je hotel na vsak način sestaviti blok, ki bi naj prevzel vodstvo države v svoje roke, pa če bi v tem bloku bil tudi sam Radič. Največ nad je stavil na Davidoviča, ki pa je povzročil le to, da je Pribičević res svoj načrt pred javnostjo razgalil, nato pa — osramočen ostal sam. Demokratskega bloka ni in ga ne bo.

Vlada ima veliko večino. Ako seštejemo glasove onih političnih skupin, ki sestavljajo sedanjo vladu, vidimo, da ima vladu velikansko večino, ker ima od 315 poslancev sama do 200 glasov.

Narodna skupščina se sestane dne 5. oktobra. Ta dan, pa tudi že dnevi pred 5. oktobrom bodo zelo živahni. Posamezni poslanci se bodo strnili v klube, bodisi, da jih združijo z drugimi, ali imajo svoje. — Klub naših poslancev je dozdaj imel svojo sobo. Ker pa v smislu blejskega dogovora med Vukičevićem in našim voditeljem dr. Koroščem sodeluje naša stranka v vladi in sicer na račun moči radikalne stranke, ki je našemu klubu morala odstopiti eno mesto, se bo to sodelovanje nadaljevalo in poglobilo. To pa na ta način, da bodo naši poslanci skupno z radikalnimi ustanovili enoten klub za enoten nastop v parlamentu. Dne 5. oktobra bo torej naš klub stopil v parlament enoten in močen. Zdaj pa bo Radič lahko lagal, če mu bo hotel le kdo verjeti, da je predsednik našega kluba — rimski pa-

pež. S to intrigo so mogli zdaj zadnjikrat delati zapreke naši stranki in našemu narodu.

Radič gre sem ali tja, kamor kdo hoče. Radič se je že pobahal, da ima s Pribičevićem najboljšo zvezo in ga je hvalil na vse pretege, kakor ga je nekoč zmerjal in napadal. Ker pa tu skozi ne pride do vlade, se je obrnil na drugo stran ter se ponudil — radikalom, da se takoj vtopi v njihovo stranko, če hočejo. To je smola, da nočejo, dokler Radič ne opusti svoje politične nestalnosti.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Razmerje z Bolgari se ni poslabšalo in to v kljub temu ne, da imamo sedaj v Macedoniji pravo vojno z upornimi četami, ki jih imenujemo makedonskovoje, ker hočejo, da se Macedonija loči od nas ter priklonl Bolgarski. Listi so sicer poročali, da je naša vladu poslala v Sofijo, glavno mesto Bolgarske, protest, vendar to ni res. Nasprotno, med obema državama vladu že prav dobro razmerje.

V Italiji so vroča tla! Prvo, kar dela v Italiji naravnost domače vojne, je lakota in revščina revnih slojev. V mnogih krajih namreč so se uprli kmetje in delavci ter napadli fašistovske pisarne ter jih razbili. Prve upore je Mussolini s krvavo silo sicer zatrl, vendar tli dalje in bo kmalu švignil požar domače vojne, ki zna državo uničiti, ako je ne bo dobil preje kdo drugi v roke. — Drugo, kar je zelo velika nevarnost, da povzroči državni prevrat, je spor med kraljem in Mussolinijem. Mussolini je znal kralja zelo v koži potisniti, posebno še, odkar je propadel s svojim načrtom, da bi svojo hčerko spravil v kraljevo sorodstvo. Kralj je sedaj sprejel znamenitega politika Giolittija ter mu poročal o postopanju Mussolinija. Giolitti je nato javno nastopil za pravice kralja. Italija se izjavlja za njega in proti Mussoliniju. V listih vladu ne pusti o tem ničesar pisati, a med ljudmi gre od ust do ust vest, da se nekaj pripravlja. Dokaz v to je tudi nastop fašistov zoper Slovence, katerim so uničili vsa društva, liste, organizacije ter jih z vojaško silo gonijo v svoje organizacije. Hočejo jih namreč imeti privezane, ko jim bo v Rimu in drugod huda predla. Mussolinijevo nasilje nad našimi bo strlo, zlomilo se bo po pogovoru, ki ga je zgodovina izpričala: Vsaka sila le en čas trpi.

Francija in Rusija sta imeli hudo preizkušnjo. Pisalo se je že, da bosta postali popolnoma sprti, pa se je spor že precej polegel. Rusija bo odpoklicala svojega zastopnika v Franciji, Rakovskega, ki je s svojimi intrigami, katere pa so prišle na dan, to zmešnjavo povzročil.

Anglija je izpremenila svojo politiko. Do zdaj nam Anglija ni bila preveč naklonjena. Posebno mala antanta ji ni bila kaj pri srcu. Zadnji čas so se mnogi angleški listi potegovali celo za izpremembo mej na korist Madžarski in to med madžarsko ter rumunsko državo. Rumunija je namreč dobila velik del bivše Madžarske. V tem delu so madžarski grofje imeli velikanska veleposestva, ki pa jih je rumunska vladu razdelila. To je bogataše razjezilo, pa so plačali nekaterim politikom na Angleškem, da so se začeli potegovati zanje. Zunanji minister angleški pa se za to ni zmenil in se je postavil v tem sporu na stran Rumunije. S tem svojim nastopom je pa izpremenil popolnoma dosedanje stališče, zato je tudi nam bolj naklonjena angleška zunanja politika, ker Mussolini ne uživa več njenega varstva ter ga je zdaj tudi Madžarska izgubila.

Kaj je novega?

Duhovniške spremembe. Kaplan v Rušah g. Gregor Zafošnik pride za drugega kaplana v Konjice. Anton Medved, ki je bival v začasnem pokolu v Dramljah, je nastavljen za kaplana v Dobovo. G. Peter Pribičič, provizor v Dobjem pri Planini, pride za kaplana v Ruše. Jurij Lebič, dosedaj II. konjiški kaplan, dobi mesto prvega kaplana. G. Anton Tomazič, provizor v Žičah pri Konjicah, postane župnik istotam. Leben Alojz, kaplan v Poljčanah, je postavljen za provizorja pri Sv. Križu nad Mariborom. Las-

Zena molči. Vidi se na njej, da bje strašen duševni boj. Nato nekoliko pomisli, vzame možu kozarec in predno je mogel Tuzar preprečiti, ga z enim požirkom izprazni. Berenyl si oddahne. Z očitajočim glasom se obrne k detektivu:

— Vidite, vidite! — Ona je imela prav!

Zena poslednjikrat zakriči, potem se pa zgrudi . . . Umrla je . . .

Drama se konča . . .

Tuzar je hitel na policijo, da poroča o tem, kar se je zgodilo. Deziderij Popp je ravno podpisal zapisnik o zaslišanju, ko je detektiv vstopil v kapetanovo sobo.

Vse je spokorno priznal . . .

Januš Golec:

Ženin jezik je našel . . .

Smelo trdim, da je sicer majhna Sotelska dolina v dobi trgatve ravno tako lepa in privlačna kakor Slovenske gorice. Po Bizeljskem, Št. Petru, Bučki ter Vranski gorci in Virštajnu ne oznanjajo klopoteči čas bratve, pač pa pokanje iz topičev njen pričetek. Celo trgatve se lahko diviš nad gostoljubnostjo obsotelskih vinorodnih krajev. Med berači so tudi Zagorci in na večer trgatvenega dne obhajajo srčno pobratimijo: ukanje, slovenska ter hrvaška pesem. Ko so se razšle ženske, ostanejo moški sami pri nadelavanju preš ter pri prešanju samem, ki trpi po cele noči. Pokanje preše moti metanje kart in slovenski ter hrvaški prešači si zaupavajo doživljaje celega leta. Vesela je Obsotelska dolina, ko shranjuje sad trte, gostoljubna in zaupljiva ob trgatvenih dneh, večerih in nočeh tudi napram tujeu.

Bog mu daj srečno večnost, nekako ognjišče radosti in pošteno zabave ob večerih trgatve je bil Bištelakov Jaka. Vse je poznalo od Rogatca do Brežice tega suhega moža, ki te je srečal vedno smehljajočega obraza. Vinski prekupec je bil, posedal sam razsežen vinograd z vilo, veselilo se je Bištelakove lastnine še skrbno obdelano posestvo. Od vseh strani dober, priljubljen ter spoštovan mož je bil Jaka. Treba še posebej omeniti, da je podpirala tri vogle

Bištelakove sreče njegova Mica, ki mu je bila žena ter gospodinja v pravem pomenu besede.

Ko so začeli Bištelakovi trgatve, je bliskalo, se kadilo ter pokalo z Bučke gorce in vabilo vse prijatelje v Jaketov vinograd. Zbralo se nas je vsak trgatveni večer precejšnje število v Bištelakovem vrhu, kjer smo se gostili ter rajali.

Pred leti sem se divil tudi jaz gostoljubju Bištelakove gorce. Na večer je začelo deževati in sem moral močiti pri prijatelju. Ker so deževne noči tako vabljive za spanje, me je peljal Jaka kmalu v spalno sobo. Tu sem videl v kotu križ, nad posteljo Marijino podobo in pod to pod steklenim zvoncem na srebrnem podstavku navadno okablano ter do polovice dogorelo svečo. Imajo navado, da podveznejo pod steklo voščene Marijine kipe, križe, vence, a nikdar mi še ni obviselo oko na tako skrbno shranjeni stari sveči.

Jaka je uganil premetavanje mojih misli, pomignil zadovoljno s konci mustač, se nasmehnil ter pokazal proti sveči z izpovedjo: »Ta sveča je začetek moje zemeljske sreče.«

Po teh besedah sem bil toliko pameten nego popreje. Morda je hranil prijatelj krstno, ali obhajilno, ali celo — mrtvaško svečo. Zmajeval sem z glavo v negotovosti. Jaka je naročil najboljšega, sedla sva vsak na svojo posteljo. Že po prvem kozarcu so se stresle Jaketu mustače v radosti, pomežičknil je zadovoljno z levim očesom in začel tako-le:

»Ker si že bolj v letih in boš mogoče rabil nauk iz mojega življenja, ti bom zaupal uganko z mojo zakonsko srečo. Ko sem se ženil, sem bil ena zadolžena revščina. S sestvom samim ni šlo, moral sem poseči po vinski trgovini, ki me je porinila kmalu na zeleno vejo.

Jaz na trgovanju, moja Mica pri gospodarstvu ter gospodinjstvu in kmalu so rekli ljudje: Bištelakoma se godi dobro!

Da boš prav razumel pomen te-le sveče pod Marijino podobo, te moram opozoriti na to, da poznam danes dobro ženski spol po njegovih lepih in grajevnih navadah. Vsaka mlada žena in seveda tudi kmečka skuša dobiti moža pod peto. Ena se peha za tem ciljem z jezičnostjo, druga s kujavostjo, tretja z vzbujanjem ljubosumnosti, četrta z močnim nastopom napram okolici itd. Moja danes že leta

in leta tako sladka ter dobra Mica me je silila na tla pod žensko peto s kujavostjo. To je bilo seve prva leta v zakonu, ko srkajo drugi mleko ter med sreče. No, ko sem se vračal s kupčijskih potov, tolikokrat iz mlade Mice ni bilo dobiti besede. Ni šlo z ljubkostjo, ne s prijaznostjo, ne z ostro besedo — Mica je molčala liki grob. Nekaj jo je napihnilo, stopala je trdo po samih petah, dajala ukaze vsem v hiši; zame ni imela niti pogleda, kaj šele besede po celi teden! Po preteku večdnevne tišine sem moral priti jaz s prijazno besedo. Kar na lepem se je razblinila Micina kujavost in bil sem zopet njen preljubi Jaka — njeno vse na svetu!

To napihanje ter kujanje se je ponavljalo bogzna kolikokrat na leto. Nikdar mi ni zaupala, zakaj me mrevari ter trpinči s trdovratno molčečnostjo. Najina zakonska sreča je že bila zatoniła tako globoko, da sva si v dobi ženinih velikih petkov pisala, kar je bilo neobhodno potrebno pri gospodarstvu. Kolikokrat sem se vrnil ves utrujen na noč domov, ugledal ženo pokrito z odejo preko glave, segel z roko na omaro, ker tamkaj me je čakal listek. Drugo jutro je odnesla Mica odgovor in molčala sva kot dva trapista.

Vsega je bilo s časom dovolj pri hiši, le ženin jezik se je izgubljal od časa do časa in to je kalilo srečo obeh. Ker Mica le ni odnehala z udarci kujanja, sem sklenil, da ne začnem prvi z besedo, ako bova tudi stiskala jezik za zobe do smrti.

Nisva izmenjala besede že celih 14 dni. Govorili so na kratko le listki z omare. Po celotedenski kupčiji sem legel brez pozdrava Mice ves truden k počitku. Iz globokega spanja me vzbudi pok v ušesu. Planil sem izpod odeje, po levem ušesu me je nekaj nabijalo ter praskalo, da je bilo jojl! Legel sem na napadeno uho, vse dobro . . . Da bi ga vrag, zopet bobnanje ter praskanje, da mi je bilo za ponorefi. S prstom sem štoral po notranjosti ušesa, za par trenutkov mir in olajšanje — a ponovni pik — pok — rsk, da bi se bil pognal iz kože.

Jaz izpod odeje bliskoma pokoncu, s prstom v uho, — kletvice iz mojih ust; ženka pa je hrčila v najmočnejšem spanju, ne meneč se za moje peklenske muke. Bobnanje in brenkanje po ušesu je doseglo višek nezmosnosti. Sinil sem s postelje, začel hoditi gor in dol — no, sedaj je šele bil pravi vrag! Ze v pol zmedenosti sem pozabil na obljubo,